

Anders Chydenius skrev boken " Den Nationella Vinsten" som utkom 1765

DEN NATIONELLA VINSTEN

Kunskaperna om de begränsningar, som fjättrade näringarna, samt den hetsiga diskussion som fördes om dem, fick Chydenius att framlägga en teoretisk skrift, i vilken han klart och koncist sammanfattar sin ekonomisk-politiska ståndpunkt med frihet som grund. Den Nationale Winsten utkom i juli 1765.

Chydenius' budskap är enkelt: näringslivet fungerar desto bättre ju mindre man påverkar det utifrån - med begränsningar eller stödåtgärder. I ett tillstånd av näringsfrihet, där varje producent, arbetare, köpare och säljare strävar att främja sitt eget bästa, uppstår en naturlig balans mellan näringarna, där även nyttan för hela riket, "den nationella vinsten", är störst.

Handelns och näringarnas värld är såpass invecklad och föränderlig, att planhushållning inte skulle vara möjlig.

Chydenius var ingalunda den första, som krävde att näringsfrihet skulle förverkligas i Sverige. T.ex. friherre Carl Leuhusen hade framfört åsikter, som var mycket nära de tankegångar som den ekonomiska liberalismen senare förespråkade. I skärpa och konsekvens var dock Chydenius' skrift unik i sitt slag.

Speciellt stor inverkan hade varken Chydenius eller de andras kritik: den ekonomiska politikens grundlinje förblev i stort densamma och upphävandet av den merkantilistiska regleringen började först på 1800-talet.